

'De bijen weerbaar maken tegen varroa én virussen'

Tekst Kees van Heemert, foto's Richard de Bruijn

Interview met Delphine Panziera van Bijen@wur

In de reeks van interviews met medewerkers van Bijen@wur, het onderzoeksinstituut voor bijengezondheid in Wageningen, is als laatste Delphine Panziera aan de beurt. Eerder verschenen interviews met Tjeerd Blacquièr, Coby van Dooremalen en Bram Cornelissen. In *Bijenhouden* nr. 1 van dit jaar stelden de andere medewerkers van Bijen@wur zich voor. Inmiddels is Tjeerd met pensioen en heeft Delphine zijn taken overgenomen.

Wat is je achtergrond en hoe ben je bij Bijen@wur terecht gekomen?

Ik ben Françoise en heb tuinbouw en landschapsbeheer gestudeerd in Frankrijk aan het nationale tuinbouwinstuut in Angers. Daar heb ik vooral veel kennis opgedaan in de vakken entomologie, pathologie en insectenbestuivers. Ik was altijd geïnteresseerd in bijen en in mijn familie van vaderskant – hij is Italiaan – waren er ook bijenhouders. Mijn eerste ervaring met bijenonderzoek deed ik op tijdens een bestuivingsproject van hommels en luzerne. Voor een Frans zaadbedrijf deed ik proeven om het belang van bestuiving door hommels voor de zaadproductie vast te stellen. Hommels zijn voor de bestuiving van luzerne geschikter dan honingbijen omdat die, net als bij rode klaver, beter de bloemen kunnen binnendringen. In die periode kreeg ik ook interesse in varroa tijdens een stage bij het INRA (Frans nationaal instituut voor landbouwkundig onderzoek). Het lukte me vervolgens om een jaar aan varroa te werken bij Bijen@wur, de onderzoeksgroep waar ik mijn masterdiploma behaalde. Daarna kreeg ik in 2017 de mogelijkheid om in Halle in Duitsland promotieonderzoek te doen aan virussen die door bestuivers worden overgebracht. En vanaf mei vorig jaar kreeg ik de mogelijkheid om me in te werken bij de onderzoeksgroep in Wageningen waarna ik na het vertrek van Tjeerd in februari zijn functie overnam.

Met welke onderzoeksactiviteiten houdt jij je bezig?

Voor mij is het duidelijk dat varroa en virussen de belangrijkste bedreigingen zijn voor de bijenhouderij. Tijdens mijn masterstudie hield ik mij vooral bezig met het hygiënische gedrag tegen de mijten in resistente volken. We stelden vast dat de bijen van twee mijtresistente populaties op een verschillende manier de mijten onder de duim houden. Tijdens mijn onderzoek aan de universiteit van Halle ben ik me meer met virussen en de overdracht door bestuivers gaan bezighouden. We stelden onder andere vast dat de overdracht van het virus van honingbijen naar hommels via bloemen plaatsvindt. In een publicatie in 2020, waarvan ik co-auteur ben, beschreven we hoe er veel meer bekend is geworden over de wereldwijde verspreiding van de vele virussoorten, vooral bij honingbijvolken. Die verspreiding heeft grote risico's voor de bijenhouderij en voor de bestuivingservice van wilde bijensoorten. Door het mondiale gesleep met koninginnen en kleine volkjes is de verspreiding van de virussen sneller gegaan. Zoals beschreven in *Bijenhouden* nr. 4 van dit jaar zijn er van het verkreukeldevleugelvirus (DWV) drie hoofdtypen die ook in varroamijten voorkomen, maar alleen type B kan zich in de varroamijt voortplanten. Met hulp

van virologen van de WUR zullen we het virusonderzoek aan bijen voortzetten.

Gedurende een korte stage in Australië kon ik werken aan varroa en virussen en de impact op bijen. Vooral interessant omdat er daar geen varroa en virussen zijn, dus de proeven vonden plaats in een geïsoleerd laboratorium. Een ander belangrijk onderzoeksgebied is de 'rewilding' van de honingbij. Hierbij worden bijenvolken van (bijna) resistente lijnen die via jarenlange natuurlijke selectie verkregen zijn in een natuurlijke habitat geplaatst en aan hun lot overgelaten.

De afkomende zwermen kunnen zich nestelen in kleine bijenkastjes die aan bomen opgehangen zijn. Bij enkele kastjes in de Flevopolder waarin zwermen gevonden werden, gaan we kijken of die afkomstig zijn van de uitgezette bijen of van lokale bijen. Maar we willen vooral weten hoe lang de volken in het wild overleven. Hopelijk kunnen we op deze wijze met 'vernieuwde populaties' van de oorspronkelijke honingbij *Apis mellifera mellifera* imkergroepen voorzien van varroaresistente bijenvolken die ze zelf in stand kunnen houden.

Wat is het belang van Bijen@wur voor de Nederlandse bijenhouderij?

Het interessante van de Nederlandse bijenhouderij is dat het vooral een hobbysector is. Veel imkergroepen hechten aan het behoud van de lokale bij en willen dat op een zo natuurlijk mogelijke manier doen. Maar ook voor de

grotere imkerbedrijven, zoals bijvoorbeeld bij de zaadindustrie in ons virusonderzoek, is het heel belangrijk om de gezondheid van de bijenvolken goed te monitoren en te garanderen.

Mogen we van jou ook bijdragen verwachten voor publicatie in *Bijenhouden*?

Als ik hulp krijg voor de vertaling in het Nederlands zal dat zeker kunnen. Ik heb voldoende onderwerpen om over te schrijven. Ons onderzoek levert regelmatig nieuwe resultaten en die kunnen dan door de lezers van *Bijenhouden* gebruikt worden.

Heb je zelf ook bijen?

Deze vraag wordt me wel vaker gesteld en is begrijpelijk. De meeste bijenonderzoekers zijn hobbyimker. Omdat ik geen tuin heb is het er nog niet van gekomen, maar volgend jaar zie ik wel een mogelijkheid dat ik ergens een volkje kan gaan houden.